

Půl roku v čele nových radnic

Praha a krajská města po komunálních volbách 2014

Autor: Naši Politici o. s.

Vytvořeno za podpory: Nadační fond proti korupci

NasiPolitici.cz
občanské sdružení Naši politici o.s.

1. Úvod

Sdružení Naši Politici o. s. v rámci projektu Transparentní radnice monitorovalo proměny politické reprezentace v čele klíčových českých radnic po volbách 2014 a prvních šest měsíců působení nových představitelů. Projekt se zaměřil na primátory a radní hl. m. Prahy, všech krajských měst a starostů pražských městských částí. Sdružení představuje první část dat, které byla získána při zpracování více než 150 životopisných profilů politiků. Další získané údaje k radnicím budou následně představovány na portálech www.nasipolitici.cz (zde jsou dostupné i životopisné profily politiků) a www.cninp.cz. Projekt podpořil Nadační fond proti korupci.

Sdružení Naši Politici o. s. se věnuje monitoringu politických elit na různých úrovních dlouhodobě. Na stejnojmenném webovém portálu pravidelně zveřejňuje a aktualizuje ověřovaná strukturovaná dat v podobě životopisných profilů politiků. Profily nabízí široké spektrum informací včetně monitoringu podnikatelských aktivit politiků či svodky mediálních zpráv. Podporou trvalé informovanosti a transparentnosti sdružení usiluje o posílení veřejné kontroly a povědomí o volených zástupcích.

2. Rady krajských měst

Radní s aktivními podíly ve firmách? Necelá pětina

V rámci tvorby profilů byly prohledávány mj. živnostenské a obchodní rejstříky. Díky tomu bylo zjištěno, že 86 radních má v rejstříku záznam jako osoba samostatně výdělečně činná (64 %), z toho sedm má činnost trvale ukončenou.¹ U pěti politiků se nepodařilo údaj dohledat. Nejvíce podnikatelů s aktivní, byť u některých pozastavenou, živností najdeme ve zlínské radě (9) a dále pak v Jihlavě a Olomouci (8). Nejméně vedených OSVČ má současné vedení Plzně.

---

¹ Část ze 79 politiků s aktivní živností OSVČ (58,5 %) má činnost pozastavenou, což nebylo ve statistice reflektováno.

Ze všech radních jich má 25 nějaký vlastnický podíl ve společnosti (18,5 %), patnáct mělo majetkovou účast v minulosti, u šesti se údaj nepodařilo dohledat. Z tohoto pohledu podniká nejvíce politiků v Karlových Varech², Ústí nad Labem, Hradci Králové, Pardubicích a v Brně – shodně po třech.

Kumulace časově náročných funkcí? V klíčových radách naprostou výjimkou, pouze jediný případ

Pozitivním zjištěním v rámci analýzy bylo, že politici v radách krajských měst příliš nekumulují veřejné funkce. Při angažmá na magistrátu nevykonává žádný radní vysokou politickou funkci.³ Šestnáct radních zasedá současně v krajském zastupitelstvu (12 %), z toho pouze jeden – Martin Hyský – je také členem krajské rady. Dvacet tři radních je pak členy zastupitelstva také městské části či obvodu (17 %), z toho dva jsou současně radními a tři vykonávají funkci starosty MČ či MO.

Unikum voleb – do klíčových funkcí nastoupila téměř polovina lidí bez předchozí politické zkušenosti

Co se politických zkušeností týče, přinesly volby 2014 do rad krajských měst hned **63 nováčků v politice (47 %)**⁴. Nejvíce, hned osm z devíti, jich získala Rada města Ústí nad Labem. Shodně po sedmi mají České Budějovice (z 11) a Brno (z 11). Nejzkušenější jsou z tohoto pohledu rady měst Hradce Králové (1 z 11) a Plzně (1 z 9).

Trend moderní politiky: Funkce berou nestraníci

Počet nestraníků je s celkovým číslem 31 poměrně vysoký (23 %). Nejvíce jich nalezneme ve Zlíně (6) a v Ústí nad Labem (5). V Pardubicích a Brně se naopak všichni radní hlásí k určité politické straně či hnutí.⁵

---

² Údaje se vztahují k 30. 4. 2015, kdy byl uzavřen sběr dat. V polovině května došlo v Karlových Varech k částečné obměně členů radniční koalice.

³ Poslanec, senátor, člen vlády, popř. jeho náměstek.

⁴ Počítána první reálně volená funkce, nikoli předešlé neúspěšné kandidatury; jeden politik zastával funkci v 80. letech 20. století.

⁵ V rámci ostatních 104 politiků „straníků“ jsme rozřadili jejich funkce dle jejich pozice ve straně na nízkou (člen, funkce na úrovni města), střední (funkce na úrovni kraje), vysoká (funkce na celostátní úrovni či ve vedení subjektu), nejvyšší (předseda subjektu). Prosté členství v politickém subjektu s funkcí na úrovni místní či městské organizace vykazuje 39 radních (37,5 % ze 104). Stranickou funkci na střední úrovni vykonává 42 politiků (40 %) a 18 členů vedení krajských měst je ve vysokých stranických funkcích. Díky regionálním a městským uskupením se ve statistice objevili také čtyři předsedové politických subjektů. U jednoho z politiků – Matěje Hollana (Žít Brno) – bylo třeba pro nedostatek informací označit funkci za neznámou. Statistiku mohou zkreslovat místní a regionální uskupení, u nichž nemohla být střední politická funkce zaznamenána a vysoké či nejvyšší funkce se rovnají funkcím v dané oblasti.

3. Transparentnost magistrátů krajských měst

Rozklikávací rozpočet? Někde samozřejmost, pro polovinu krajských měst neznámý pojem

Zmapování magistrátů krajských měst vedlo k zjištění, že **pouze na sedmi ze třinácti webových stránek úřadů se podařilo dohledat rozklikávací rozpočet** (hl. m. Praha, České Budějovice, Karlovy Vary, Hradec Králové, Olomouc a Zlín). V ostatních případech byl identifikován pouze klasický rozpočet v různých textových či tabulkových formách. V této souvislosti je vhodné připomenout význam přehledného zpřístupňování dat, optimálně v tzv. „rozklikávací“ formě z hlediska veřejné kontroly oproti mnohdy nejasné a nepřehledné formě, jakou jsou mnohdy např. usnesení zastupitelstva. I nejmenší krajská města přitom hospodaří v řádech miliard korun⁶.

Část krajských měst předběhla stát a zveřejnila své smlouvy. Chystá se i „analytický“ registr smluv

Řada měst předběhla český stát ve zřízení vlastního registru smluv. Smlouvy na svých webech zveřejňuje 5 měst – Praha, Brno, Ostrava, Liberec a České Budějovice. Ve zbylých krajských centrech se tuto službu nepodařilo identifikovat. Některé obce uveřejňují alespoň seznam smluv či faktur (Ústí nad Labem). Média v dubnu 2015 informovala o nové platformě „**Otevřená města**“, kterou ve spolupráci s nevládními organizacemi založily městské části Praha 7 a 6, město Ústí nad Labem, brněnský magistrát a část Brno-střed. Pilotním projektem nové organizace má být právě registr smluv, který vedle smluv zpřístupňoval i údaje o finančním plnění, byl provázaný s účetnictvím a rozklikávacím rozpočtem a rovněž byl propojitelný s budoucím centrálním registrem smluv.

Jen polovina rad odhaluje veřejnosti svá jednání

Podrobili jsme komparaci rozsah a formu informací z jednání zastupitelstev a rad krajských měst, které magistráty zveřejňují na svých webech. Alespoň v nějaké formě informuje o průběhu jednání každé zastupitelstvo. Nejčastějšími způsoby jsou text (doc nebo pdf) a video záznam. Ze sedmi zastupitelstev je přitom možné sledovat dokonce přímý přenos ze zasedání zastupitelského orgánu⁷. Méně využívané jsou audio záznamy, které jsou k poslechu pouze ve třech případech ze třinácti. **V případě zápisů z jednání radních zveřejňují informace v šesti případech (hl. m. Praha, České Budějovice, Ústí nad Labem, Liberec, Pardubice a Brno).**

---

⁶ Např. padesátitisícová Jihlava měla podle portálu Rozpočet obce.cz v roce 2013 příjem ve výši 1 154 952 829 Kč, Karlovy Vary se srovnatelným počtem obyvatel získaly 1 271 080 829 Kč. U velkých obcí se objemy rozpočtů pochopitelně navyšují, Ostrava v témže roce disponovala necelými 11 miliardami, Brno příjmy za více než 12 miliard korun.

⁷ V osmém případě se nepodařilo funkci přímého přenosu ověřit.

Nejvíce se veřejnosti otevírají České Budějovice. Hlavní město je závěsu...

Co se dostupnosti a rozličnosti poskytnutých informací týká, pomyslně vítězí město České Budějovice. **Nalezneme zde jak textovou formu zápisů z jednání Zastupitelstva, tak audio archiv a přímé video přenosy. Na webu jsou rovněž zápisy z jednání Rady a rozklikávací rozpočet, zveřejňovány jsou i smlouvy města.** Hned v závěsu můžeme zařadit hl. m. Prahu, která nekoná přímé přenosy z jednání a neposkytuje audio záznamy, a město Ústí nad Labem, jemuž k audio záznamům chybí rozklikávací rozpočet. **Na opačné straně pomyslného pořadí, tj. kde se nachází nejméně zveřejňovaných údajů, nalezneme město Ostravu.** Na jejích webových stránkách jsou dostupné pouze textové záznamy z jednání Zastupitelstva.

Některá radnice mají více placených funkcí než mnohem větší města

V rámci monitoringu personálního obsazení radnic jsme rovněž srovnali placené, resp. uvolněné funkce zastupitelů v krajských městech jak mezi sebou, tak s předcházejícím volebním obdobím. V obou případech jsme vycházeli z dat zveřejněných na magistrátních webech v záznamech z ustavujících jednání zastupitelstev, na kterých byly tyto funkce voleny. Jde tedy o nastavení funkcí, jak si je koalice nastavily na počátku svých volebních období.

Nejvíce zastupitelů uvolněných pro funkci má od podzimu 2014 hl. m. Praha, a to patnáct (všech jedenáct radních a čtyři předsedové výborů). Na druhém místě se umístila Plzeň s deseti placenými zastupiteli (všech devět radních a předseda výboru) a na třetím s osmi funkcemi města České Budějovice (primátor a sedm náměstků) a Brno (primátor, čtyři náměstci, radní, dva předsedové výboru). Nejméně placených zastupitelů najdeme po čtyřech naopak v Karlových Varech a v Ústí nad Labem (obě primátor a tři náměstci). Ve zbylých případech je vždy pět nebo šest placených funkcí. Celkem je od podzimu 2014 placených funkcí 86.

Vztáhneme-li počet placených funkcí v zastupitelstvech k počtu obyvatel, vyjde nám nejvíce obyvatel na jednoho uvolněného zastupitele v hl. m. Praze (83 939 obyvatel), v Ostravě (49 033) a v Brně (47 180). V dalších městech hranice nepřekračuje 24 tisíc. Nejméně obyvatel na jedno placené místo v zastupitelstvu mají v Jihlavě (10 104), v Českých Budějovicích (11 661) a v Plzni (12 445). **Vynikne tak zajímavý rozdíl např. mezi 300tisícovou Ostravou s 6 uvolněnými politiky a co do počtu obyvatel téměř poloviční Plzní, kde ustavující zastupitelstvo schválilo 10 uvolněných funkcionářů⁸.**

---

⁸ Pro upřesnění: Ostrava má 294 200 tisíc obyvatel, Plzeň 169 033 tisíc

Pozitivní trend: Ani nové koalice nezpůsobily umělý růst placených funkcí

Oproti povolební situaci z roku 2010, kterou zapříčinilo převážně odlišné složení vládních koalic, **nedošlo nikde k výrazným změnám v počtech uvolněných zastupitelů**. Ve čtyřech případech jedna placená funkce ubyla (hl. m. Praha, Liberec, Ostrava, Zlín), ve dvou jeden uvolněný zastupitel přibyl (České Budějovice, Karlovy Vary).⁹

4. Pražští starostové v datech

Podnikání je u pražských starostů častější než v krajích

Při monitoringu živnostenského a obchodního rejstříku bylo zjištěno, že 16 starostů má v rejstříku záznam jako osoba samostatně výdělečně činná (73 %), z toho tři mají činnost trvale ukončenou.¹⁰ Ze všech starostů MČ jich má deset nějaký vlastnický podíl ve společnosti (45 %), jeden měl majetkovou účast v minulosti. Z tohoto pohledu jsou pražští politici výrazně podnikatelsky aktivní oproti radním krajských měst.

Ani starostové funkce nekumulují, nováčků je mezi nimi málo

Podobně jako v radách krajských měst bylo v rámci analýzy zjištěno, že politici příliš nekumulují veřejné funkce. K vedoucí funkci na úřadu městské části vykonává pouze jeden vysokou politickou funkci¹¹ – starostka Jana Černochová z Prahy 2 jako poslankyně PČR. Tři starostové MČ pak zasedají také v Zastupitelstvu hl. m. Prahy, žádný však není členem Rady.

V rámci předchozích politických zkušeností s volenou zastupitelskou funkcí byli do vedení MČ zvoleni čtyři nováčci (18 %), tj. poprvé zvoleni v roce 2014 nezávazně na dřívějších neúspěšných kandidaturách. Také počet nestraníků není v Praze až tak vysoký. Celkově pouze tři nestraníci z dvaadvaceti starostů (13,6 %).¹²

---

⁹ U dvou neměnných případů Hradce Králové a Pardubic se situace po volbách v roce 2010 nepodařila plně ověřit.

¹⁰ Část z 13 politiků s aktivní živností OSVČ (59 %) má činnost pozastavenou, což nebylo ve statistice reflektováno.

¹¹ Poslanec, senátor, člen vlády, popř. jeho náměstek.

5. Transparentnost městských úřadů

Nepřehledné rozpočty zůstávají, „rozklikávací“ verzi má jen třetina radnic

Při mapování zveřejňování rozklikávacích rozpočtů v pražských městských částech jsme využili data z předvolebního projektu z roku 2014, které jsme porovnali se současným zjištěním. Před komunálními volbami v roce 2014 disponovalo nějakou formou rozklikávacího rozpočtu **pět webových stránek městských částí** (MČ Praha 4, Praha 7, Praha 12, Praha 17 a Praha 18), přičemž Praha 12 elektronickou aplikaci spustila v říjnu téhož roku (ve zkušebním provozu na 1 rok a s dalším nejistou existencí) a na portálu Prahy 18 byla dostupná data pouze za rok 2010 a 2013. Nyní, půl roku po volbách a čtyři až pět měsíců od ustanovení nových vládních koalic se možnost občanů nahlédnout do srozumitelných rozklikávacích rozpočtů **nabídla v dalších dvou případech**: od listopadu 2014 na Praze 8 a od dubna 2015 na Praze 2. Aktuální stav je tedy sedm z dvaadvaceti MČ, přičemž na Praze 18 stále nejsou k dispozici aktuální data.¹³ Znění svých smluv zveřejňují radnice Prahy 1, 3, 6, 7, 11 a 19. Seznam smluv lze nalézt na webech pražských částí 5, 14,20 a 21.

---

¹² Co se týče ostatních 19 politiků „straníků“, rovněž jsme rozřadili jejich funkce dle pozice ve straně na nízkou (člen, funkce na úrovni MČ), střední (funkce na úrovni hl. m. Prahy), vysoká (funkce na celostátní úrovni či ve vedení subjektu), nejvyšší (předseda subjektu). Prosté členství v politickém subjektu s funkcí na úrovni místní či městské organizace vykazuje šest radních (32 % z 19). Stranickou funkci na regionální úrovni hl. města vykonává devět politiků (47 %) a čtyři starostové jsou ve vysokých stranických funkcích (21 %). Předsednické funkce subjektů v Praze zaznamenány nebyly.

¹³ Pozn.: Statistika vychází z podrobného prohledání webových stránek a hledání přes internetové vyhledávače. Pokud jsme v ani jednom případě nebyli úspěšní, byli jsme nuceni považovat danou aplikaci za nedostupnou, respektive neexistující.

Poznámka:

Pro bližší informace k uvedeným údajům kontaktujte Naši Politici o.s.

e-mail: info@nasipolitici.cz

voda@nasipolitici.cz

tel.: 777 022 577